

شش مستند جدید با موضوع پیاده‌روی اربعین، هفته آینده از شبکه افق سیما پخش خواهد شد.مستند ۴۸ دقیقه‌ای «ملت عشق» روایتی از فعالیت موکب‌های ایرانی در مسیر نجف تا کربلاست که با تهیه‌کنندگی و کارگردانی مسعود دهنوی ساخته شده است.«روای من» عنوان مستند دیگری است که توسط علیرضا اخلاقی ساخته شده و در ۲۸ دقیقه، روایتگر تلاش یک تیم عروسک‌گردانی می‌شودکه قصداًجرای نمایش عروسکی برای

همراه با «ملت عشق» در «نقطه صفر»

پاک بماند و حالا بعد از این‌که نذرش را ادا کرده، قصد دارد در پیاده‌روی اربعین هم شرکت کندولی شرایط برای او فراهم نیست... دیگر مستند شبکه افق برای ایام اربعین، «کیان عراق» است که حسین علی‌جان‌نژادتهیه‌کنندگی و کارگردانی آن را برعهده داشته است. شبکه‌افق برای این روزها، مستند «نقطه صفر» را هم تدارک دیده است. مستندهای اربعینی شبکه افق، طی هفته آینده و در ساعت‌های ۱۸ و ۲۰ دقیقه و ۲۲ روی آنتن می‌رود.

گفت‌وگوی «جام جم» با تهیه‌کننده و مجری برنامه «تقویم تاریخ» شبکه یک

همسفر با تاریخ معاصر ایران

دیده شمتی‌ها به‌خوبی برنامه «تقویم تاریخ» رادیو ایران را به یاد

دارند؛ با آن ضرباهنگ و موسیقی‌ای که معرف این برنامه بود.

موسیقی این برنامه یکی از خاطره‌انگیزترین ملودی‌های دوران کودکی ماست که هنوز هم یادآور آن برنامه و آن دوران است.

مجموعه رادیویی تقویم تاریخ طی سال‌های دهه ۶۰ و ۷۰ یکی از برنامه‌های محبوب، پرتیرفدار و پرشنونده صداوسیما بود که

هر روز بین ساعت ۶ تا ۷ صبح از رادیو ایران پخش می‌شد. از نکات جالب توجه این برنامه، انعکاس و روایت وقایع و رویدادهایی بود که به لحاظ تاریخی و تقویمی در همان روز رخ داده بود. رخدادهایی که شامل تمام حوزه‌های علمی،

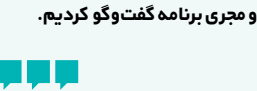
فرهنگی، هنری، اجتماعی و سیاسی در قالب تقویم‌های خوشریدی، قمری و میلادی بود و مخاطب با شنیدن این برنامه

در جریان همه اتفاقات تاریخی که در آن روز افتاده بود، قرار می‌گرفت. حال پس از چند دهه برنامه‌ای به همین نام از شبکه

یک سیما پخش می‌شود. برنامه‌ای به تهیه کنندگی مسعود رضا عجمی و با اجرای علیرضا علیا که هر روز صبح روی آنتن شبکه

یک می‌رود. این برنامه سعی دارد در قابی متفاوت، سفری به تاریخ معاصر ایران داشته باشد تا مخاطبان را با وقایع و

شخصیت‌های ایران پهلوی آشنا کند. با تهیه کننده و مجری برنامه گفت‌وگو کردیم.

مسعود رضا عجمی، تهیه کننده در گفت‌وگو با جام‌جم درباره هدف از ساخت این برنامه پس از چند دهه بیان می‌کند: تقویم تاریخ، برنامه ای بود که سال‌ها در رادیو پخش می‌شد و همچنان هم در حال پخش است اما تقریباً از یک دهه پیش آزمون‌ها و خطاهایی رخ داد و سلسله جلساتی تشکیل شد مبنی بر این‌که می‌توان در حوزه سیما هم این برنامه را داشت. از این رو چند بار این برنامه در شبکه خبر تست شد. با این حال طرحی که به‌صورت جدی به این موضوع پرداخته شود و یک طرح مدون ترکیبی باشد را چند سال قبل با شبکه یک مطرح کردم که تولید و شکل‌گیری آن توسط آقای امیرمحمدی، مدیر گروه وقت تاریخ، فرهنگ و هنر انجام شد و طرح اولیه شکل گرفت اما در دوره مدیریت جدید این طرح به تولید رسید و برنامه روی آنتن رفت.

■ محور اصلی؛ تاریخ سیاسی

وی توضیح می‌دهد: این برنامه به غیر از جمعه‌ها هر روز صبح از شبکه یک پخش می‌شود و تا پایان سال ادامه خواهد داشت. چون بر اساس منابعی که در اختیار گروه پژوهشی که در پشت این برنامه فعالیت می‌کند قرار دارد، تاریخ ایران در دو قرن اخیر یعنی انتهای دوره قاجاریه تا سال ۱۳۸۰ هر روز بیش از ۵۰ تا ۷۰ رویداد تاریخی دارد که ما از آن وقایع، محور زمانی شش تا هفت واقعه را درمی‌آوریم و یک واقعه مهم تاریخی را به صورت مشروح در برنامه داریم، بنابراین بالطبع این برنامه تا پایان سال تمام نمی‌شود و در سال‌های بعد هم می‌توان به وقایع مهم دیگری پرداخت.

عجمی می‌افزاید: انتهای قصه ما به جز بعضی وقایع خاص که تا دهه ۹۰ پیش می‌رود به مهم‌ترین وقایع تاریخی تا دهه ۸۰ می‌پردازد اما مسأله جدی این است که محور اصلی این برنامه تاریخ سیاسی است و آنچه در طول تاریخ می‌بینید و چیزی که قابل تکرار است، وقایع تاریخ سیاسی است. یعنی جنبش‌ها، اتفاقات و حوادثی را در تاریخ می‌بینید که در طول یک قرن گذشته بارها در تاریخ این سرزمین رقم خورده است. این در حالی است که وقتی از این اتفاقات و وقایع دور شدیم، بیننده هم از این وقایع دور شده و باطبیع برنامه ای نیاز بود که به این چالش کمک کرده و این وقایع و حوادث را به مردم یادآوری کند.

این تهیه کننده درباره انتخاب وقایع تاریخی و بازگو کردن آن در برنامه عنوان می‌کند: ما معمولاً شش تا هفت عنوان و مهم‌ترین وقایع را انتخاب می‌کنیم و بقیه را می‌توانیم در سال‌های بعد در همان روزهایان کنیم. مثلاً در کودتای ۲۸ مرداد ممکن است رادورز یکی از شخصیت‌های مهم هم در تاریخ همان روز باشد اما محوریّت مان ۲۸ مرداد است و نمی‌توانیم درباره آن شخصیت صحبت کنیم. بنابراین در جدول پخش برنامه آن واقعه را داریم تا سال بعد به آن شخصیتی که از قلم افتاده، بپردازیم. در مجموع می‌توانم بگویم اولویت برنامه تاریخ اجتماعی، فرهنگی، هنری، ورزشی و سیاسی ایران را در برمی‌گیرد اما در وهله اول اولویت ما تاریخ سیاسی است.

از آنجا که ناخودآگاه این برنامه با نسخه رادیویی‌اش مقایسه می‌شود، وی درباره بزرگ‌ترین چالشی که در ساخت این برنامه داشته، می‌گوید: می‌توانم بگویم بزرگ‌ترین چالش ما در این برنامه موسیقی بود. برای موسیقی این برنامه چند جلسه برگزار کردیم و به این نتیجه رسیدیم تا از موسیقی نوستالژی همان برنامه استفاده کنیم اما مسأله خیلی مهم‌تر، بازگویی برخی وقایع تاریخی بود که یک مقدار چالش برانگیز بود. در طراحی دکور این برنامه از میکروفن روی میز استفاده شده که یادآور استودیوهای قدیمی صداوسیماست. عجمی درباره طراحی فضای این برنامه بیان می‌کند: می‌خواستیم با این کار فضای استودیوهای قدیمی تلویزیون را برای مخاطب تداعی کنیم. اتفاقاً در ضبط‌های آزمایشی از میکروفن‌های رادیویی استفاده کردیم اما وقتی خروجی‌ها را دیدیم، به این نتیجه رسیدیم که فضای استودیوهای

قدیمی را طراحی کنیم تا برای مخاطب خاطره‌انگیزتر باشد. وی درباره بازخورد مخاطبان این برنامه هم توضیح می‌دهد: خوشبختانه بازخوردها خیلی خوب و مثبت بوده است. چون میزان توجه بیننده و زمان کافی در رابطه با رسانه مینی‌مال شده است. یعنی زمان کم است و مردم عجله دارند. این موضوع خیلی در این برنامه به ما کمک کرد. البته کار ما را سخت‌تر هم می‌کرد. چون یکی از چالش‌های سخت برنامه این است که ما وقایع تاریخ را باید در قسمت مشروح بین ۶۰۰ تا ۶۵۰ کلمه جمع کنیم و از این رو ریتیم برنامه تند می‌شود. از آنجا که زمان برنامه هم هشت دقیقه است، مینی‌مال شدن برای ما چالش برانگیز بود اما برای بیننده جذاب‌تر است. چون در یک زمان کوتاه آن مقدار اطلاعات تاریخی را که باید، از برنامه دریافت می‌کند.

وی همچنین درباره انتخاب علیرضا علیا به عنوان مجری برنامه می‌گوید: من برای اجرای این برنامه ۹ نامزد داشتم و برای برنامه تست کردم و آنها مقابل دوربین تقویم تاریخ آمدند اما از آنجا که من با آقای علیا دوستی دیرینه‌ای دارم و سال‌هاست در زمینه اجرا و بازیگری و گویندگی و صداینگی فعالیت می‌کند، بهترین گزینه برای اجرای این برنامه بود. من کسی را برای روایت تاریخ می‌خواستم که با ویژگی‌های ایشان تناسب بیشتری داشت. یعنی چیزی بین روایتگری و داستان‌گویی می‌خواستم که در دوستان دیگر این ویژگی را ندیدم. چون مرز بین بازیگری و اجرا بود. به همین دلیل آقای علیا برای اجرا انتخاب شد و خوشحالم که این اتفاق افتاد.

■ مردم، من را علامه دهر تاریخ می‌دانند

علیرضا علیا را بیشتر به‌عنوان بازیگر می‌شناسیم. او این‌اواخر در مجموعه‌های خانه‌امن، سرجوخه، تسمارخ، از سرنوشت و زندگی شگفت‌انگیز ایفای نقش کرده است و سریال «رحیل» را روی آنتن و سریال «حرمانه» را در نوبت پخش دارد اما در زمینه اجرا هم تجربیاتی دارد که در این‌باره به جام‌جم می‌گوید: من در کنار بازیگری تجربیات بسیاری هم در زمینه اجرا دارم. می‌توانم بگویم اولین باری که مجری شدم سال ۱۳۷۴ برنامه «سینما، چشم‌شیشه‌ای» به کارگردانی محمد درمنش وارد مقوله

■ زاویه

ورق‌زدن تاریخ

از آنجا که معمولاً مردم مجری‌ها را بیشتر از سایر عوامل یک برنامه می‌شناسند علیا، مجری برنامه درباره بازخورد مخاطبان تقویم تاریخ عنوان می‌کند: خوشبختانه بازخوردها مثبت بوده و من را که می‌بینند می‌گویند خیلی خوب گزارش می‌دهن. حتی جالب است بدانید خانم میانسالی من را دید و گفت که خوشحالم خلاصه اخبار می‌گوییم (می‌خندد). با این حال فیدبک و خروجی خوبی داشته و من را به‌نوعی علامه دهر در زمینه تاریخ می‌دانند. وی می‌گوید: ورق‌زدن تاریخ در این برنامه به کار بازیگری من هم کمک بسیاری می‌کند. چون من تجربه بازی در سریال‌های تاریخی زیادی را دارم. حتی زمانی که تدریس می‌کنم.

کازگردانی محمد درمنش وارد مقوله

جام جم

رسانه

MEDIA

دوشنبه ۶ شهریور ۱۴۰۲
شماره ۶۵۷۱

■ یادداشت

سپیده اشرفی | گروه رسانه

رسانه آیینی و آیین رسانه‌ای

بدون شک تلویزیون در محرم و صفر اسمال توانست یک آزمون سخت را پشت سر بگذارد؛ آزمونی که نشانه‌های آن را می‌توان در کلیدواژه‌های آخرین صحبت رئیس رسانه ملی به‌خوبی مشاهده کرد. آن‌طور که خیلی در مراسم تقدیر از عوامل حسینیّه معلی گفته بود، «محفل» و «حسینیّه معلی» نمایانگر هم‌افزایی دین و رسانه هستند. این کلیدواژه‌های مطرح شده از زبان رئیس رسانه ملی نشان از آن دارد که رسانه ملی توانسته به برخی فاکتورهای ضروری نزدیک شده و تبدیل به یک رسانه آیینی شود. شاید شروع آن را بتوان در پخش برنامه‌های عزاداری از تلویزیون دانست که توانست بهانه‌ای برای همراهی مردم با آیین‌های مذهبی باشد. به‌طور قطع، پله اصلی که تلویزیون برای رسیدن به ماهیت یک رسانه آیینی برداشت، برنامه حسینیّه معلی بود که توانست آزمون خود را در غم و شادی پس بدهد. به‌عنوان مثال، محتوایی که این برنامه برای اعیاد شعبانیه روانه آنتن کرد، به‌درستی نشان داد که مسلمان بودن به معنای غمگین بودن نیست. نشاط درستی که از طریق برنامه حسینیّه معلی در این اعیاد به مخاطبان منتقل شد، سرفصلی تازه برای برنامه‌سازی بود که حالا می‌توانستند یک پله دیگر را به سمت محتوای رسانه‌ای درست و ستجیده بردارند. برنامه دیگری که می‌توان از آن به‌عنوان مصداق برنامه‌های صداوسیما در قامت رسانه آیینی یاد کرد، برنامه محفل است که در نوع خود، دید و نگاهی تازه به قرآن را برای مخاطبان رقم زد. برنامه محفل با مخاطبانی که در ماه رمضان داشت، به یک سبک ماندگار و نو تبدیل شد و پای جشن‌های رسانه‌ای شده را به تلویزیون باز کرد. شاید تا قبل از این برنامه، تلویزیون تنها در نشان دادن مناسک مذهبی یا نمازهای جمعه می‌توانست این نقش را ایفا کند اما برنامه‌هایی مثل حسینیّه معلی و محفل، توانست روند دیگری از توانمندی‌های رسانه ملی را به نمایش بگذارد. هر چقدر برنامه‌هایی که در این راستا روی آنتن رفته تنها مختص حسینیّه

معلی و محفل نیست، کما این‌که امسال هم شاهد پخش برنامه‌های متفاوتی مثل تکیه و آرسنگذشت بودیم؛ برنامه‌هایی با دکور متفاوت، مفاهیمی عمیق اما در عین حال ساده. به‌عنوان مثال برنامه از سرگذشت، با نشان دادن دوراهی‌هایی که برسر راه برخی افراد قرار گرفته، به مخاطبان نشان داد که چطور باید در دوراهی‌های زندگی به سمت مسیر امام حسین (ع) رفت و گاهی از خلوتی راه ترسید. روایت‌های متفاوت برنامه از سرگذشت هم مصداق همین مناسک رسانه‌ای شده بود. قرار گرفتن مهمان برنامه زیر کلاهخودی که آنها را به یاد سیدالشهدا می‌انداخت، بهانه‌ای برای همزمانی تصویر با محتوای برنامه بود تا همگی معنای سلوک عاشورایی را به تماشاگران ارائه کند. حقیقت این است که ماجرای جدایی رسانه و دین درست مثل جدایی دین از سیاست، یک تئوری و تصور باطل است که به‌خوبی در طول این مدت آزمون خود را پس داده است. حالا نگاهی ساده به برنامه‌هایی مثل تکیه، از سرگذشت، محفل و حسینیّه معلی در کنار برنامه‌های دیگر تلویزیون که برای محرم تدارک دیده شده بود، نشان از بلوغ رسانه ملی در رسیدن به دوران تحولی و تبدیل به یک رسانه آیینی دارد. سابقه این نوع محتوا در رسانه ملی به دوران قبل و زمانی بازمی‌گردد که شخصی همچون حجت‌الاسلام قرائتی برای بیان درس‌هایی از قرآن، به تلویزیون می‌آمد. با این حال، تولیدات یک سال گذشته تلویزیون، یک اتفاق نو و تازه در حوزه تولیدات تلویزیونی است تا هم مخاطبان بیشتری با این آیین‌های مناسبتی همراه شوند و هم خود تلویزیون بتواند به بلوغ جدی‌تری دست یابد. شاید برای همین باشد که در میان پیامک‌های مردمی سامانه ۱۶۲، بیشترین کلیدواژه‌ها مربوط به همین تولیدات تلویزیونی محرم بوده که خود نشان از هوشمندی مخاطبان رسانه ملی دارد.

■ خاطرات کاغذی

اسکیپی

مریم فلاح: صدای نَچ‌نَچ یک کانگوروی استرالیایی وصل می‌شد به موسیقی خاطره‌انگیزی که همگام با پرش‌های کانگورو ریتم می‌گرفت و بعد صدای سوت مخصوصی که برای صداکردن کانگورو استفاده می‌شد و در نهایت صدای گرم «مطال...کاملی» چاشنی تیتراژ می‌شد وقتی که می‌گفت: «باشکرت اِد دورو، تونی بانر، کن جیم، گری پنکرسِت و کانگوروی بوته زار! اسکیپی» «اسکیپی» متعلق به مناطق جنگی پارک ملی «واتارا» در حوالی شهر سیدنی استرالیا بود. کانگورویی باهوش که تنها دوست وهمدم «سانی هاموند» بود؛ پسر نوجوانی که به‌دلیل شغل پدرش به‌عنوان جنگلبان و رئیس پارک، مجبور بود در کنار دو برادر بزرگش به دوراز شهر زندگی کند. نتیجه این‌که درس خواندن سونی از طریق مدرسه رادیویی انجام می‌شد!تماشای این مدل درس خواندن برای ما بچه‌ها بسیار جذاب بود) اما جذابیت اصلی این مجموعه رابطه اسکیپی و سانی و مهم‌تر از همه تماشای جلوه‌هایی از ذکاوت اسکیپی بود که به فراخور داستان نشان داده می‌شد.

کیوآرکد را اسکن کنید

■ آنتن

حضور شیرو در تلویزیون

«شیرو» عنوان مجموعه داستانی تلفیقی انیمیشن سه بعدی و عروسکی است که با محوریت تفکر همراه با داستان‌های زیبا و معماگونه سیدوحید فاطمی، برای گروه کودک و نوجوان در ۵۲ قسمت ۲۰ دقیقه‌ای، در تولید سیمای شبکه جهان بین طراحی و ضبط شده است.

در این داستان مردی طماع، خودخواه و تنبل به نام خالوفرمان، همراه دخترش در روستایی اطراف شهرکرد زندگی می‌کند. او صاحب پلی سنگی است که از پدرش به ارث رسیده و مردم روستا برای رد شدن از پل، باید به وی هزینه عبور بدهند یا معماهای او را حل کنند. شیرو قهرمان داستان، که پسر باهوشی است، علی‌رغم سن کم و جثه ضعیف، پاسخ معمای خالوفرمان را پیدا می‌کند و از پل رد می‌شود. او با حل معماها، مشکل اهالی را حل و به آنها کمک می‌کند.

برای این مجموعه، ۱۴ عروسک برگرفته از لباس‌های محلی استان چهارمحال و بختیاری، طراحی و تهیه شده است.

فضاهای این مجموعه هم به صورت سه بعدی داخلی و خارجی توسط حسین فیضی اجرا گردیده که در قسمت‌هایی از داستان با بارش برف، روستا حال و هوای زمستان به خود می‌گیرد.

■ موج

شنونده رادیو صبا هستم

بهمن هاشمی، صدابیشه و مجری تلویزیونی خود را شنونده رادیو صبا معرفی کرد و حضور در جمع این خانواده را به مخاطبان پیشنهاد کرد. «بسته پیشنهادی» از برنامه‌های این شبکه رادیویی است که در قالب یک مجله رادیویی برای پایان هفته همراه مخاطبان می‌شود.

این برنامه میزبان بهمن هاشمی صدابیشه و

مجری تلویزیونی شد و در گفت‌وگویی صمیمی، این هنرمند برای روزهای آخر هفته

حضور در جمع خانواده و صله رحم را به مخاطبان پیشنهاد کرد.

هاشمی در این گفت‌وگو خود را از شنوندگان رادیو صبا معرفی و بیان کرد: چون اسم دختر خودم صبا است به رادیو صبا ارادت خاصی دارم و همیشه در ماشین این رادیو را می‌شنوم. البته رویکرد طنز و سرگرمی و شادی این شبکه هم برای من جالب است و آن را می‌پسندم.

مجری باسابقه تلویزیون در این مصاحبه با طنازی به سبختی کار در رسانه اشاره کرد و

گفت: اهالی رسانه چون زمان مشخص و تعیین شده‌ای برای کار ندارند. روزهای آخر

هفته هم گاهی مجبور هستند سربرنامه باشند و این باعث می‌شود کمتر کنار اعضای خانواده باشیم و باید از کوتاه‌ترین زمان‌ها برای حضور در جمع خانواده استفاده کرد.